

Sääksmäen seurakunnan ohjeita hautauksen järjestämiseksi

Tämän ohjeen tarkoitus on auttaa siunaus- ja muistotilaisuuden sekä muiden hautajaisiin liittyvien asioiden järjestelyissä. Ohjeet on laadittu yleistä käytäntöä ajatellen. Kysykää tarvittaessa neuvoa tai tarkempia tietoja Sääksmäen seurakunnan seurakuntatoimistosta.

Yhteydenotto seurakuntaan

Kaikissa siunausta ja hautausta koskevissa asioissa tulee ottaa yhteys Sääksmäen seurakunnan seurakuntatoimistoon.

Seurakuntatoimiston hautausasioita hoitavan asiakaspalvelijan kanssa sovitaan, milloin ja missä siunaus toimitetaan sekä varataan hautapaikka ja sovitaan hautaamistapa (arkkuhautaus vai tuhkaus). Samalla varataan tilaisuuteen pappi, kanttori ja suntio sekä tarvittaessa varataan tila muistotilaisuudelle. Seurakuntatoimistossa sovitaan myös uurnanlaskun ajankohdasta.

Sääksmäen seurakunnan seurakuntatoimisto sijaitsee osoitteessa Valtakatu 23-25, 37600 Valkeakoski.
seurakuntatoimisto.saaksmaki@evl.fi
p. 040 804 8851

Avoimna ma-ti ja to-pe klo 9.00-11.00 ja klo 12.00-14.00.
Toimisto on keskiviikkoisin suljettu.

Hautauslupa

Vainajaa hoitanut tai kuolinsyyn selvittänyt lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen ja tekee ilmoituksen henkilön kuolemasta väestötietojärjestelmään. Lääkäri kirjoittaa myös hautauslupan (lupa hautaamiseen –lomake). Hautaukseen liittyvät järjestelyt voidaan aloittaa, vaikka lääkärin kirjoittamaa hautauslupaa ei vielä olisikaan.

Terveystieteiden yksikkö, jossa vainajaa säilytetään, voi luovuttaa vainajan haudattavaksi vasta, kun lääkäri on kirjoittanut hautauslupan. Hautauslupa toimitetaan siihen seurakuntaan, jossa hautaus tai tuhkaus suoritetaan. Useimmiten hautauslupa lähetetään suoraan terveydenhuollon yksiköstä seurakuntaan, jos vainaja on ollut kuollessaan Valkeakoskella kirjoilla. Jos vainaja on kuollessaan ollut kirjoilla muualla kuin Valkeakoskella, niin hautauslupan voi toimittaa seurakuntaan hautaustoimisto, omaiset tai kuolinpaikkakunnan kotiseurakunta.

Hautauslupa on toimitettava seurakuntatoimistoon ennen siunausta. Jos vainajaa ei siunata, niin hautauslupa tarvitaan ennen arkkuhaudan avaamista tai krematorioon ennen tuhkausta.

Hautapaikka

Uusi arkku- ja uurnahautapaikka luovutetaan 25 vuodeksi. Hautaoikeutta voi jatkaa myöhemmin.

Omaisten hallinnassa olevaan vanhaan arkkuhautaan voidaan haudata sekä arkkuja että uurnia. Hautauksen yhteydessä jatketaan aina vanhan haudan hautaoikeutta siten, että se on voimassa 25 vuotta hautauksen jälkeen.

Valkeakosken hautausmaalta voidaan luovuttaa uusia hautapaikkoja vain tuhkahautaukseen. Valkeakosken hautausmaalla on uurnalokeropaikkoja (kolumbaario), josta luovutetaan uusia paikkoja, mikäli vapaita paikkoja on. Sääksmäen ja Metsäkansan hautausmailta voidaan luovuttaa myös uusia arkkuhautapaikkoja. Muistolehdot sijaitsevat Valkeakosken ja Sääksmäen hautausmailla. Tunnustukseton hauta-alue on Sääksmäen hautausmaalla.

Haudalle on nimettävä hautaoikeuden haltija, joka mm. toimii yhdyshenkilönä seurakuntaan päin sekä vastaa ja tekee päätökset haudan hoitoon ja muistomerkkiin liittyvistä asioista.

Siunaustilaisuus

Siunaaminen voidaan toimittaa Valkeakosken Kappelikirkossa, Sääksmäen kirkossa, Metsäkansan kirkossa tai arkkuhautauksessa myös haudalla. Tilavuokra ei peritä ev.lut seurakunnan jäsenen siunaustilaisuudesta ja muille tilavuokra määräytyy voimassa olevan hinnaston mukaan.

Sääksmäen seurakunnassa siunaustilaisuuksia toimitetaan perjantaina pääsääntöisesti klo 10.00 ja 11.30 sekä lauantaina klo 10.00, 11.30, 13.00 ja 14.30. Siunauksen toimittaa vuorossa olevat oman seurakunnan pappi ja kanttori. Jos omaiset toivovat tiettyä pappia, on omaisten itse sovittava asiasta kyseisen papin kanssa. Siunaustilaisuudessa on seurakunnan kanttori, kun ev.lut. pappi siunaa.

Myös kirkkoon kuulumattoman siunaus- ja muistotilaisuus voidaan järjestää seurakunnan tiloissa. Pappi voi toimittaa kirkkoon kuulumattoman vainajan siunaamisen, jos on tiedossa, ettei vainaja ole eläessään selvästi ilmaissut tahtonsa toisin.

Siunauksen toimittava pappi ottaa yhteyttä omaiseen ja sopii ennen siunaustilaisuutta pidettävän siunauskeskustelun ajankohdan. Siunauskeskustelussa käydään läpi mm. vainajan elämänvaiheita siunauspuhetta varten ja siunaustilaisuuden kulkua.

Kanttori ottaa yhteyttä omaiseen ennen siunaustilaisuutta ja sopii musiikki- ja virsitoivomuksista.

Hautaan siunaaminen on luonteeltaan lyhyt jumalanpalvelus. Siunaustilaisuuden ohjelman etenemisessä on eri vaihtoehtoja, joista sovitaan papin ja kanttorin kanssa.

Siunaustilaisuuden perusrunko:

Alkusoitto
 Virsi
 Kukkien lasku (voi olla myös siunaustilaisuuden lopussa)
 Virsi, yksinlaulu tai muuta musiikkia
 Alkusiunaus
 Psalmi
 Rukous
 Raamatunlukua ja puhe
 Uskontunnustus
 Siunaussanat
 Rukous
 Isä meidän -rukous
 Herran siunaus
 Virsi
 Päätösoitto

Kantajat

Arkkuhautauksessa tarvitaan kuusi kantajaa. Sääksmäen kirkossa sekä Metsäkansan kirkossa tarvitaan kantajat myös uurnahautauksissa säilytystilojen sijainnin vuoksi, jolloin kantajat kokoontuvat säilytystilojen luokse jo ennen siunaustilaisuuden alkua, koska arkku kannetaan kirkkoon. Valkeakosken Kappelikirkossa kantajat tarvitaan ainoastaan arkkuhautauksessa siunauksen jälkeen, kun arkku viedään kappelista haudalle ja lasketaan hautaan.

Kantajat on hyvä sopia etukäteen. Usein kantajina toimivat vainajan miespuoliset omaiset tai ystävät. Myös naiset voivat olla kantajina. Suositeltavaa on, että vahvimmat kantajat ovat pääpuolella ja vähän kokemusta omaavat kantajat keskipaikoilla. Suntio antaa kantajille ohjeet.

Kantajat asettuvat arkun viereen siunaustilaisuuden lopussa siinä vaiheessa, miten papin ja kanttorin kanssa on ennen siunaustilaisuutta sovittu.

Arkku on kirkossa/ kappelissa siten, että vainajan pää on alttariin päin. Arkkua kannetaan ja siirretään saattokärryillä jalkopää edellä. Haudan lähellä saattokärry käännetään tarvittaessa, jotta arkku voidaan kantaa ja laskea hautaan niin, että vainajan pää on hautamuistomerkkiin päin.

Kukkalaitteet

Kukkalaitteet voidaan laskea siunaustilaisuuden alussa tai lopussa. Asia sovitaan siunauskeskustelussa papin kanssa ennen siunaustilaisuutta. Kappelissa/ kirkossa kukkalaitteet lasketaan arkun viereen. Arkkuhautauksessa, varsinkin kesäaikana, on mahdollista, että kukat lasketaan vasta haudalla. Tällöin vältetään kukkien kahdelta laskemiselta.

Siunaustilaisuuden lopussa kukkalaitteet noudetaan tilaisuuden luonteeseen kuuluvalla tavalla pois ja viedään haudalle. Yleensä omaiset vievät kukkalaitteet siunauksen jälkeen tulevalle hautapaikalle myös tuhkahautauksessa. Jos hautapaikka on muualla kuin siunaaminen, voi kukat laskea myös muualle haudattujen muistomerkillä.

Jos kukat on laskettu kappelissa/ kirkossa muistosanoineen, niin ne asetellaan haudalle ilman muistosanojen lukemista. Kukkalaitteiden laskun jälkeen voidaan laulaa virsi.

Arkkuhautaus, hautaan saattaminen

Kantajat kantavat arkun kappelin/ kirkon edessä oleviin saattokärryihin. Kellot soivat hautausseuraksi kirkkomaalle. Kaikissa arkkuhautauksissa on mukana seurakunnan puolesta pappi tai sunti, joka opastaa saattoväen haudalle.

Kun arkku on laskettu hautaan ja hauta on peitetty kannella, lähiomaiset laskevat kukkalaitteet hautakannelle ja tämän jälkeen muut saattajat voivat laskea kukkansa yhtä aikaa. Kukkalaitteiden laskun jälkeen voidaan laulaa virsi. Lopuksi joku lähiomaisista voi toivottaa saattoväen tervetulleeksi muistotilaisuuteen.

Peittämättömän haudan päälle ei saa laittaa kynttilöitä palamaan, sillä hautakansi ja hautakoristeet sisältävät paljon herkästi syttyvää ainesta. Seurakunta peittää haudan seuraavana arkipäivänä.

Tuhkahautaus, saattoväen toimiminen

Kappelikirkossa arkku on tuotu valmiiksi paikoilleen ennen siunaustilaisuuden alkua ja arkku jää paikoilleen siunaustilaisuuden päättyessä.

Sääksmäen ja Metsäkansan kirkossa kantajat tuovat arkun kirkkoon yleensä, kun muu saattoväki on jo paikoillaan. Siunaustilaisuuden jälkeen kantajat kantavat arkun takaisin säilytystiloihin. Kellot soivat kantajien kulkiessa arkun kanssa säilytystiloille.

Saattoväki vie yleensä muistokukat tulevalle hautapaikalle. Kun lähiomaiset ovat laskeneet kukkalaitteet, muut saattajat voivat laskea kukkansa yhtä aikaa. Tämän jälkeen voidaan veisata virsi. Jos hautapaikka on muualla, voidaan kukat laskea

muualle haudattujen muistomerkillä. Kukkalaitteiden laskun jälkeen voidaan laulaa virsi. Lopuksi joku lähiomaisista voi toivottaa saattoväen tervetulleeksi muistotilaisuuteen.

Muistotilaisuus

Muistotilaisuus voidaan järjestää seurakunnan tiloissa, kodissa tai muussa sopivassa paikassa. Muistotilaisuus ei ole pakollinen, se voi olla vapaamuotoinen, eikä siinä tarvitse olla erillistä ohjelmaa.

Jos muistotilaisuus pidetään, siellä on yleensä pöytä, jolle on asetettu vainajan valokuva, kynttilä ja kukkia. Ohjelmassa on usein yhteislaulua, puhe, adressien lukeminen ja musiikkiesityksiä. On hyvä sopia etukäteen kuka vastaa ohjelmaosuuden kulusta ja adressien lukemisesta.

Jos omaiset toivovat, että pappi ja kanttori toivotaan myös muistotilaisuuteen, niin siitä on hyvä kertoa jo siunausajankohdan varaamisen yhteydessä tai ennen siunaustilaisuutta keskustelussa papin ja kanttorin kanssa.

Seurakunta on siirtynyt/siirtymässä väistötuloihin, joten keskusta-alueella ei seurakunnalla ole tarjota tiloja muistotilaisuuden järjestämiseen. Pappilanniemen kurssikeskuksesta voi suoraan tiedustella vuokrattavia tiloja. Myös kirkkoon kuulumattoman vainajan muistotilaisuus voidaan järjestää seurakunnan tiloissa. Tilavuokrat määräytyvät voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Sanomakellot

Sääksmäen seurakunnan jäsenen kuolemasta ilmoitetaan sanomakelloilla. Sanomakelloja soitetään perjantaina klo 11.00 Valkeakosken kirkossa ja Kappelikirkossa. Juhlapyhinä, jotka osuvat perjantaille, ei sanomakelloja soiteta.

Sanomakellojen soittamisen ajankohta näkyy siunausvarauksen yhteydessä omaiselle annattavissa varaustiedoissa.

Kukkalaitteiden poisto ja haudan kunnostaminen

Omaiset voivat halutessaan noutaa haudalta seppeleiden ja kukkalaitteiden nauhat ja kortit. Jos omaiset eivät ole itse poistaneet kukkalaitteita, niin seurakunta poistaa ne viikon kuluttua siunaustilaisuuden jälkeen seuraavana arkipäivänä (myös muistolehdestä). Talviaikana sääolosuhteista johtuen aika voi olla pidempi.

Arkkuhautapaikan pinta kunnostetaan noin kuukauden kuluttua hautauksesta. Seurakunta tasoittaa maan, kylvää nurmikon ja tekee kukkapenkin. Mikäli haudalla on reunakivet, niin niiden takaisinasennuksen omaiset tilaavat esim. kiviliikkeestä

ennen haudan pinnan kunnostamista. Ennen kunnostustöitä odotetaan usein, että muistomerkki on tuotu haudalle.

Talviaikana peitetyn arkkuhaudan kunnostaminen tehdään vasta, kun maa on kokonaan sulanut. Hautamaiden sulaessa keväällä lisätään seurakunnan toimesta hautamaata tarvittaessa jo ennen haudan pinnan viimeistelyä.

Urnanelaskun jälkeen hauta kunnostetaan kesäaikana seuraavana arkipäivänä. Talviaikana haudatun urnahaudan pinta voidaan kunnostaa vasta keväällä, kun maa on riittävästi sulanut. Seurakunta kylvää nurmikon ja tekee uusille urnahautapaikoille kukkapenkin.

Kuolinilmoitus

Jos omaiset haluavat kuolinilmoituksen sanomalehteen, he tilaavat sen itse kyseisen lehden toimituksesta.

Kirkolliset ilmoitukset, Sääksmäen seurakunnan jäsen

Seurakunnan kirkollisissa ilmoituksissa Valkeakosken sanomissa julkaistaan Sääksmäen seurakunnan jäsenen kuolintieto (vainajan nimi ja ikä) siunauksen jälkeen, jos omaiset ovat antaneet siihen luvan. Kirkollisista ilmoituksista ei peritä maksua. Ilmoituksen julkaisuajankohta näkyy siunausvarauksen yhteydessä omaiselle annattavissa varaustiedoissa.

Siunauspäivää seuraavan sunnuntain messussa muistetaan esirukouksessa edesmennyttä Sääksmäen seurakunnan jäsentä ja hänen omaisiaan, jos omaiset ovat antaneet siihen luvan. Messun aika ja paikka näkyvät siunausvarauksen yhteydessä omaiselle annattavissa varaustiedoissa.

Suruliputus

Yleisen tavan mukaan kuolinpäivänä liputetaan vainajan kotitalossa ja usein myös työpaikalla. Hautauspäivänä liputetaan sekä kotitalossa että muistotilaisuuden pitopaikassa.

Kaikkina vuodenaikoina liputus alkaa aikaisintaan klo 8 ja päättyy auringon laskiessa, kuitenkin viimeistään klo 21.

Urnanelasku

Urnanelasku voi haudata arkku- tai urnahautaan. Urnanelasku tulee olla maatuovasta aineesta tehty. Urnanelaskun ajankohdasta sovitaan ottamalla yhteyttä seurakuntatoimistoon, kun omaisille on hautaustoimistolta tullut tieto, että urna on

valmiina hautaan laskua varten. Uurna voidaan omaisten toivomuksesta haudata myös seurakunnan puolesta ilman omaisten läsnäoloa.

Uurnanlaskuaikoja voi varata yleensä perjantai-iltapäivälle klo 15-17 väliselle ajalle. Uurnia voidaan haudata vuodenajasta riippumatta. Ajankohdasta on hyvä sopia n. 5 työpäivää ennen hautaamista, jotta hauta ehditään avata. Sulan maan aikana riittää usein, että ajankohta sovitaan 1-2 työpäivää ennen hautaamista.

Jos urna on toimitettu seurakunnan säilytystiloihin, niin suntio odottaa omaisia säilytystilojen luona. Jos omaiset tuovat urnan mukanaan, niin suntio odottaa omaisia yleensä haudalla.

Uurnanlaskussa on aina mukana seurakunnan työntekijä. Uurnahauta on valmiiksi avattu. Omaiset saavat peittää haudan ja haudalla on sitä varten valmiina lapio.

Muistolehtoon seurakunnan työntekijät hautaavat vainajan tuhkan ilman omaisten läsnäoloa. Muistolehtoon haudattavalle vainajalle ei tarvitse hankkia erillistä urnaa, vaan tuhka toimitetaan seurakunnalle pahviurnassa.

Muistomerkki ja kivilaitteet

Haudattaessa arkku vanhaan hautaan, on omaisten siirrettävä hautakivi pois haudalta hautauksen ajaksi turvallisuussyistä. Hautakiven siirrosta voi olla yhteydessä hautakivipalveluita tarjoavaan liikkeeseen. Seurakunta siirtää reunakivet pois haudalta arkkuhaudan avaamisen yhteydessä, mutta omaiset tilaavat kivien takaisinasennuksen kivilikkeestä.

Uudella uurnahautapaikalla ja arkkuhautapaikalla on väliaikaisena muistomerkkinä puinen risti osoittamassa hautapaikan sijaintia. Väliaikainen risti poistetaan haudalta, kun muistomerkki on asennettu. Väliaikainen risti poistetaan yhden vuoden kuluttua siunaamisesta/ hautaamisesta, vaikka pysyvää muistomerkkiä ei ole pystytetty.

Ennen uuden muistomerkin valmistamista, on seurakuntaan toimitettava muistomerkkisuunnitelma tarkistamista ja hyväksymistä varten. Asian hoitaa usein muistomerkin valmistaja. Hautaustoimen päälliköltä, seurakuntatoimistosta tai seurakunnan nettisivuilta saa tarvittaessa muistomerkkejä koskevat ohjeet. Haudalle nimetty hautaoikeuden haltija tai hänen valtuuttamansa henkilö voi päättää minkälainen muistomerkki haudalle laitetaan. Muistomerkkisuunnitelmaa ei voida hyväksyä ennen kuin hautausmaksut on maksettu.

Uurnalokeropaikoissa (kolumbaario) on valmiina kivilaatta. Seurakunta hoitaa laatan kuljetuksen kivilikkeeseen nimikaiverrusta varten. Kivilike on tarvittaessa yhteydessä omaisiin ja laskuttaa työstä omaisia.

Muistolehdossa ei käytetä muistomerkkejä. Omaiset voivat tilata seurakunnalta nimilaatan, joka kiinnitetään yhteismuistomerkkiin.

Hautajaisjärjestelyiden muistilista

- Hautaustoimiston kanssa on sovittava vainajan kuljetuksista, arkun ja/tai uurnan hankkimisesta sekä muista mahdollisista palveluista.
- Siunausajan ja -paikan sekä hautapaikan varaaminen
- Muistomerkin siirättäminen pois haudalta arkkuhautauksen ajaksi, yhteydenotto esim. hautakivipalveluita tarjoavaan liikkeeseen.
- Kuolinilmoitus ja kutsut hautajaisiin.
- Saattoväen opastaminen esim. ajo-ohjeet yms.
- Mahdollinen ohjelmalehtinen.
- Suruliputus
- Kantajat, myös tuhkahautauksessa Sääksmäen ja Metsäkansan kirkossa
- Kukat: oma kukkalaite siunaustilaisuuteen ja mahdolliset muut kukat; siunaus- ja muistotilaisuuspaikan koristelu sekä arkun päälle kukkalaite
- Muistotilaisuuden suunnittelu, muistotilaisuuspaikan ja pitopalvelun varaaminen tarvittaessa.
- Kukkalaitteiden korttien ja nauhojen hakeminen haudalta kahden viikon kuluessa siunaamisesta.
- Tuhkahautauksessa uurnanlaskun ajankohdan sopiminen tuhkaamisen jälkeen ottamalla yhteyttä hautausmaasta vastaavan seurakunnan hautausasioita hoitavaan toimistoon.
- Haudanhoidon järjestäminen tarvittaessa, voi hoitaa itse tai tilata kesähoidon esim. seurakunnalta.
- Muistomerkin hankkiminen
- Perunkirjoitus

Kuolinpesän hoitaminen

Hautauksen kulut veloitetaan ensisijaisesti kuolinpesän varoista. Vainajan varoista maksetaan ensin ns. pesänselvitysvelat, eli kohtuulliset hautaus- ja perunkirjoituskulut, ja tämän jälkeen vasta muut velat esim. sairaalalaskut, vuokra yms.

Kuolinpesän ollessa varaton, voi hautausavustusta anoa hyvinvointialueelta, joka voi myöntää täydentävän toimeentulotuen kautta avustusta välttämättömiin hautauskuluihin. Omaiset voivat myös itse maksaa kaikki kulut. Viimekädessä hautauskuluista vastaa hautausvaraukset tehnyt henkilö, joka on tehnyt velkaa kuolinpesän nimissä.

Perunkirjoitus on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta.

Sukul selvitykset ja virkatodistukset voi tilata Tampereen aluekeskusrekisteristä [Virkatodistus - Tampereen aluekeskusrekisteri \(akrtampere.fi\)](http://Virkatodistus-Tampereen-aluekeskusrekisteri(akrtampere.fi)) p. 03 219 0700 (arkisin klo 9-15).